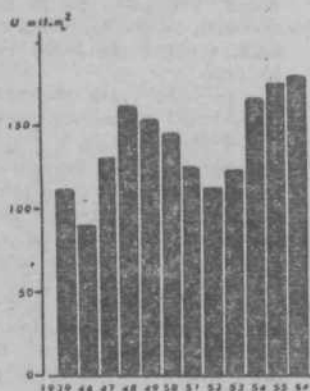

Industrijska proizvodnja v letu 1956

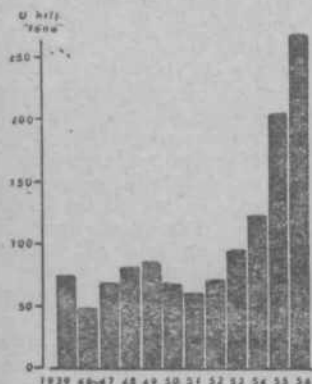
V proizvodnji je l. 1956 prišlo posebno do izraza povečanje v energetiki: električni energiji, premogu in nafti. Prav tako je bila povečana proizvodnja številnih izdelkov osnovne industrije, in to na temelju novozgrajenih zmogljivosti, ki so bile izročene obratovanju v zadnjih nekaj letih. V tej skupini izdelkov je posebno opazen porast v črni metalurgiji, proizvodnji aluminija in umetnih gnojil. To pomeni, da večletne investicije v osnovno industrijo že dajejo znatne rezultate.

Zanimiva pa je dinamika proizvodnje blaga za široko potrošnjo. Proizvodnja osnovnih izdelkov široke potrošnje

Umetna gnojila

Bombažne tkanine

je še naprej naraščala. V celoti se je povečala proizvodnja blaga za široko potrošnjo v letu 1956 za 11 %. Toda še mnogo bolj se je povečala proizvodnja izdelkov kovinske in elektroindustrije, kot so na primer kolesa, tehnični električni aparati, stroji za pranje perila in različne naprave za gospodinjstvo. Spremembo proizvodnega asortimaja močno občutimo tudi v tekstilni industriji, ki izdeluje čedalje cenejše tkanine iz umetnega vlakna. Vse to predstavlja ugodne znake preorientacije industrijske proizvodnje za široko potrošnjo.

OSNOVNI INDUSTRIJSKI IZDELKI

	1955	1956	Indeks
Električna energija (milij.)	4.340	5.047	116
Premog	15.207	17.101	113
Metalurški koks	731	923	127
Surova nafta	257	294	115
Predelava nafte	762	890	117
Surovo železo	514	631	123
Surovo jeklo	805	887	110
Valjano blago	494	553	112
Aluminij	11	15	136
Elektrolitični baker	25	25	100
Svinec	76	76	100
Votlo steklo	29	32	110
Cement	1.563	1.555	99
Zveplena kislina	73	107	146
Umetna gnojila	204	268	131
Kmetijski stroji	13	15	115
Tovornjaki (kosov)	2.160	2.243	104
Rezani les (tisoč m ³)	1.873	1.832	98
Bombažne tkanine (milij. m ²)	174	176*	101
Volnene tkanine (milij. m ²)	26	23*	88
Obutev (tisoč parov)	15.414	16.920	110
Jedilno olje	37	32	86
Tobačni izdelki	16	16	100

Vsi izdelki, za katere ni navedena merska enota, so izraženi v tisoč tonah.

* Brez tkanin iz umetnega vlakna.

RAZPRAVLJANJE O DRUŽBENIH PLANIH

Po izčrpnih razpravljanjih v zvezni ljudski skupščini o osnovah družbenega plana za leto 1957 in po njegovem sprejetju kakor tudi po sprejetju družbenih planov in proračunov republik, prehaja težišče razpravljanj, ki so vezana na našo ekonomsko politiko, na raven okrajev in občin. Če sodimo po vsem, kar lahko vidimo, vnašajo ta razpravljanja veliko politično živahnost v organizacije Socialistične zveze in v razne organe družbenega upravljanja. Posebno opazna je težnja nekaterih ljudskih odborov, da bi vnesli v razpravljanja o družbenem planu in proračunu za letošnje leto novosti, katerih posledica je pomembnejša vloga političnih teles in državljanov sploh v pripravah teh najvažnejših aktov ljudskih odborov med letom. To je predvsem ugotavljanje načel družbenega plana na nov način, na sestankih sveta za družbeni plan in finance, na katerih sodelujejo zastopniki vseh zainteresiranih gospodarskih in drugih organizacij. Opazna je praksa posameznih okrajev, da sveti za družbeni plan in finance neposredno razpravljajo o problematiki važnejših gospodarskih organizacij ali posameznih vej gospodarstva in potrošnje z organi upravljanja v teh vejah, kar nedvomno nudi večvrstne koristi.

Neka druga novost je prav tako vredna pozornosti. To je težnja ljudskih odborov, da napravijo predloge planov in proračunov čim bolj razumljive za delavske svete, organe družbenega upravljanja, zbere volivcev in druge organizacije. Namesto dolgih stopcev števil, ki so težko razumljive, dobijo ljudje možnost, da na preprost način vidijo in razumejo predloge ekonomske politike na njihovem področju. To vsekakor nudi znatno večje možnosti za konstruktivno sodelovanje vseh tistih, ki so poklicani, da prispevajo svoj delež v teh razpravljanjih.

Predloge planov in proračunov skoraj redno predlagajo sejam forumov Socialistične zveze, nato pa forumom zbornic, delavskih svetov, organom družbenega upravljanja, skladov in ustanov in kar je razumljivo, zborom volivcev. Zgledi teh razpravljanj v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, zeniškem okraju in drugod kažejo doslej najbolj množične in najbolj obsežne diskusije o predlogih družbenih planov. Posebno opažamo težnjo državljanov in organov družbenega upravljanja, da ne razpravljajo samo o kakovostnih odnosih v dohodkih, izdatkih in ukrepih za rešitev posameznih perečih problemov. Njihovi naporji so čedalje bolj usmerjeni v ocenjevanje smotnosti vsake poteze, kričike vsega, kar je splošno povedano, pravilno, vendar v določenem položaju potreb in možnosti nerealno. To opažamo tako pri razpravljanju o proračunskih izdatkih posameznih ustanov kakor tudi o stanovanjski graditvi, graditvi šol, komunalnih naprav in o osnovnih problemih trgovine ter preskrbe.

Prav ta težnja po vsesplošni javni kontroli nad trošenjem vsakega dinarja je po našem mnenju tisto, kar je posebno potrebno, kadar govorimo o nujnosti vlaganja tako sredstev kakor naporov za dvig življenjskega in družbenega standarda. To pa je, kar je razumljivo, dolžnost ne samo ljudskega odbora, forumov Socialistične zveze, gospodarskih zbornic in združenj, temveč v enaki meri tudi organov družbenega upravljanja in vsakega državljana, ki tako ali drugače lahko na to vpliva.

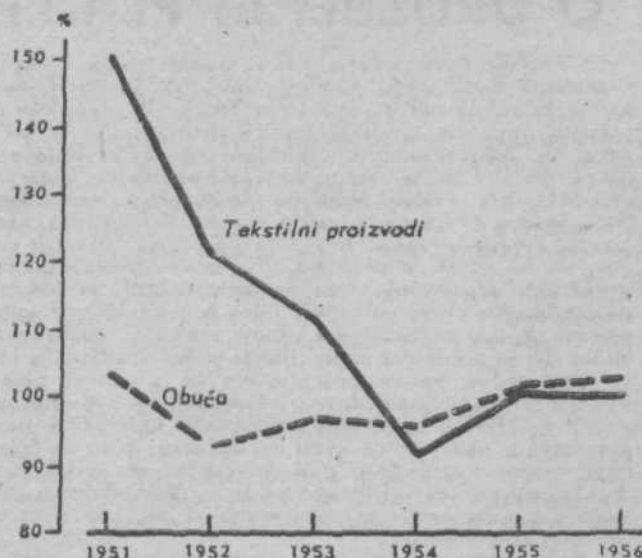
S. B.

PRIPRAVE PERSPEKTIVNIH PROGRAMOV RAZVOJA KOMUN IN OKRAJEV

Po sprejetju zveznega perspektivnega plana gospodarskega razvoja — ki ga prav sedaj pripravljajo in o katerem razpravljajo — bo sledilo sprejemanje perspektivnih programov komun. Nedvomno je odveč naglašati potrebo po teh programih in nujnost, da se že sedaj nanje temeljito pripravljamo.

Za konkretno delo komun pri ugotavljanju njihovega dolgoročnega gospodarskega razvoja niso potrebne kakšne končne sheme, metodologije in proporci — od zgoraj, kar bo vsekakor koristno in potrebno, vendar šele za končno oblikovanje planov. Zato je ne samo nujno, temveč tudi možno (Nadaljevanje na 4. strani)

Nadrobne cene industrijskih izdelkov

Cene surovin in potrošnega materiala za proizvodnjo industrijskih izdelkov za osebno potrošnjo so bile v l. 1956 znatno višje kakor v l. 1955. Tak položaj je imel svoj vpliv tudi na cene industrijskih izdelkov osebne potrošnje v trgovini na drobno. Če primerjamo cene posameznih izdelkov iste kakovosti v januarju letos in lani, vidimo, da so nekatere pod, nekatere pa nad ravni l. 1956, in to predvsem zaradi trenutno boljše ali slabše založenosti tržišča. To posebno velja za tekstilne izdelke.

Cena drv je v januarju letos za 11 odstotkov višja kakor v januarju 1956, medtem ko je cena lignita v istem razdobju porasla le za 2,7 % in se je zato povečalo povpraševanje po premogu za gospodinjstva. Razež lega je v mestih, kjer se prebivalstvo zalaga z drvmi od proizvajalcev, raven cen znatno nižja.

Cene industrijskih izdelkov osebne potrošnje so bile v januarju l. 1957 vzete v celoti enake kakor cene v decembru leta 1956.

CENE INDUSTRIJSKIH IZDELKOV OSEBNE POTROŠNJE

Izdelek	Mesečne cene v din (za isto kakovost predmeta)		Indeks januar 1957 proti januar 1956
	januar 1956	januar 1957	
Volnene tkanine za moške obleke iz mikanega prediva	2.372	2.561	99
Volnene tkanine za moške obleke iz česanega prediva	4.811	4.866	101
Sukno	1.444	1.450	100
Zefir	403	385	95
Domače platno	223	237	102
Tiskani cic	341	311	91
Tkanina iz umetne svile za žensko perilo	402	392	97
Moška srajca	1.208	1.239	103
Moške bombažne nogavice	159	148	106
Ženske nogavice iz nylona	968	990	102
Sivalni sukanec	65	62	95
Moški nizki čevlji	2.769	2.788	101
Ženski nizki čevlji	2.294	2.400	105
Otroški čevlji	1.900	1.900	100
Usnjeni opanki	1.127	1.449	129
Emajlirani lonci 2 l	300	308	103
Emajlirani štedilnik	15.009	15.475	103
Čaša za vodo	26	28	108
Krožnik	158	156	99
Zarnica	104	106	102
Kuhalnik	484	465	96
Pasta za čevlje	39,8	42,6	107
Bukova drva tretje vrste	2.772	3.092	112
Lignit	2.545	2.613	103
Parafinska sveča	624	629	101
Pralno milo	156	158	101
Toaletno milo	523	600	105
Pasta za zobe	48,5	49,1	101

Priprave perspektivnih programov

(Nadaljevanje s 3. strani)

začeti sistematične priprave in pripravljala dela, predvsem pa ugotoviti možnosti, vse tisto, s čimer razpolagamo, ter urediti in razčleniti že znane probleme svojega področja. Vsekakor bo to zahtevalo, da se sile ne bodo osredotočile samo na tekočo, pretežno proračunsko problematiko, temveč da bodo čas in kadri na razpolago tudi za to delo.

Je cela vrsta priprav in pripravljanih del, od katerih bi navedli samo nekatere.

V skoraj vseh naših krajih, gospodarskih in družbenih organizacijah in komunah je že doslej bila velika pobuda za gospodarsko graditev. Izdelani so bili številni načrti, programi in elaborati za posamezna vprašanja in bi bilo koristno, če bi jih na enem mestu zbrali in jih kritično razčlenili, ker bodo pogosto predstavljali zelo dragocen material v zvezi z izdelavo perspektivnih programov komun. V posameznih primerih morda tudi ne bo na razpolago izdelanih programov ali elaboratov, so pa problemi pogosto že tako znani, da jih je mogoče samo urediti in tako pripraviti za nadaljnjo obdelavo.

Znano je, da se zvezni ali republiški družbeni plani praviloma ne morejo spuščati v podrobno obdelavo določene linije razvoja. Konkretna uporaba, izvajanje osnovnih smernic gospodarske politike je možna samo v planih komun in gospodarskih organizacij. Osnovni smotri gospodarske politike za naslednje razdobje so že znani za vsa država po zasedanju izvršnega komiteja CK Zveze komunistov, plenuma Socialistične zveze in ljudske skupščine FLRJ, v kratkem pa bodo v najvišjih političnih telesih organizirana razpravljanja o najvažnejših problemih. Potemtakem ni ovire, da se ne bi začelo ugotavljati, kaj je treba na posameznem področju konkretno podvzemati.

Skoraj na vsakem področju so določene gospodarske veje, ki imajo posebno ugodne pogoje za razvoj tako zaradi naravnih bogastev kakor na temelju tradicije ali specializiranosti. Ugotavljanje takih vej, to pa pomeni določene specifične smeri prihodnjega gospodarskega razvoja, je izredno pomembno pri sprejemanju dolgoročnih programov posameznega področja.

Da bi približno ugotovili stopnjo izkoriščanja zmogljivosti v industriji in pogoje za njihovo boljše izkoriščanje, je za sedaj dovolj če prediskutiramo obstoj same gospodarske organizacije. Rezerve ni težko ugotoviti, v razdobju priprav pa ni tako važno ugotavljati točne odstotke izkoriščanja, pač pa spoznati šibke točke, s katerih odpravo bomo povečali proizvodnjo brez večjih ali brez kakršnih koli naložb.

Ni ovir, da ne bi zbrali tudi drugi statistično dokumentarni material, brez katerega se prav tako ni mogoče lotiti končne izdelave perspektivnega programa, kakor so podatki o prebivalstvu, o zemljišču in kulturah, rudnem bogastvu, osnovnih sredstvih itd. Pri tem delu bodo lahko mnogo pomagale same gospodarske organizacije, združenja, zbornice in družbeni organi upravljanja. Za mestna področja bodo zelo koristne desedanje izkušnje in akcije konference mest in urbanističnih organizacij. Republiški organi bodo nudili lokalnim organom največjo pomoč, če jih bodo čim bolj izčrpno seznanili z dosedanjim delom in z že izdelanimi materiali.

V prvi fazi dela pogosto ne bo mogoče ugotoviti, koliko skupnih sredstev bo na razpolago za posamezne namene. Lahko pa domnevamo, da lokalna sredstva ne bodo manjša od sedanjih, kar je vsekakor okvir, v katerem se lahko potrebe realneje gibljejo. No, v tej fazi dela tudi ni težko na točnem odmerjanju potreb in sredstev, temveč na ugotavljanju osnovnih vprašanj nadaljnega razvoja tega področja, to je na ugotavljanju lokalnih pogojev in možnosti.

B. Kubič

Uporaba radioizotopov v našem gospodarstvu

Uporaba radioizotopov in radioaktivnega žarčenja v gospodarstvu in tehnologiji je dala doslej neposredne tehnične in ekonomske učinke, v znanosti pa je omogočila dragocena odkritja ali rešitve mnogih doslej neznanih postopkov in pojavov. V znanstvenih raziskovanjih na področju fizike in kemije nudijo široke možnosti, dajejo industriji nova in bolj popolna tehnična sredstva za kontrolo

(Nadaljevanje na 5. strani)